

[Transcript] Genstart / Ud af Ruslands skygge

Hvad sker der på den video?

Demonstranter bliver mødt af vandkanoerne.

Der er en kvinde, som har et EU-flag.

Hun går op imod den her vandkanoer, og så skopper hun foran, så hun kan modstå vandkanoerne.

Og så skopper hun foran, så hun kan modstå vandkanoerne.

Og så skopper hun foran, så hun kan modstå vandkanoerne.

Og så skopper hun foran, så hun kan modstå vandkanoen med EU-flaget i hånden.

Det ser helt fantastisk ud.

De drømmer om EU og frygter regeringens russiske tilnærmelser.

I Georgiens hovedstad er der i disse dage voldsomme demonstrationer.

I flere dage kæmper Georgierne i gaden mod et russisk inspireret lovforslag.

Lovforslaget vil sidde stille uafhængige medier og organisationer med fremmede agender.

Det lykket stemme at stoppe lovforslaget.

Men frygten for naboen Rusland forsvinder ikke så lidt.

Ukranien er vare. Hvis de lov, så må vi være næsten.

Dagens genstart handler om de røstelser, invasionen af ukraine,

sender gennem Georgien og andre tidligere sovjetstater.

Jeg hedder Anna Ingris.

Du har et forhold til georg, gynner de andre tidligere sovjetrepublikker.

Hvordan er det for dig at se den video?

For mig er det så fantastisk, fordi det viser den der kraft,

der er i befolkningen ønsket om selvstændighed, om frigørelse, om hasen egen.

En tritæt som individer i Georgien, om det er i ukraine, eller hvor det er.

Det vækker nogle stærke følelser om sympathi.

Det er det her med at blive et helt menneske, og det er det, de har kæmpet for.

I alle de år, man kommer ud og sovjetter, man skal forestille sig,

at det var en kollektiv ideologisk tænkning, og så kommer man ud som individ.

Det er ultimativ udtryk for, at vi bliver individer, men inden for en bestemt national ramme.

Charlotte Flynn Pedersen er direktør for underridspolitiske selskab,

og har studeret østeuropæiske studier på Københavns Universitet.

I virkeligheden skal man gå tilbage i tiden at forstå, hvorfor det kommer så vidt.

I 2011 har Ruesland historisk få medaljer.

I starten af 90'erne rejser hun som journalist første gang til Georgien,

og hun har besøgt landet flere gange siden.

Kan du ikke fortælle lidt om Georgien, altså hvordan ser der ud,

hvis man går rundt i hovedstedens gader?

Hvis du kommer til Tbilisi, så vil du se en meget fascinerende by,

fordi det er en by, der ligger op og ned af bjerge,

og der er en slå, der går igennem.

Og så er der den der kombination af nogle små gamle huse med vinrænker,

og der er treataler og sådan noget.

Og så de her sovjetbygninger, altså vi kender stilen,

den hedder Brutalis Betonbygninger fra 90'erne og 80'erne.

Så er der også nogle bygninger tilbage fra Stalingsens, som er ret flotte.

[Transcript] Genstart / Ud af Ruslands skygge

Man kan se, altså alt det, som Georgien har været igennem, kan man se i byen til Tbilisi. Der er også et godt vejp, altså når du kommer til Tbilisi, så kan du virkelig fornemme, at det er en by, hvor der ønsker om at leve livet. I slutningen af februar fremsætter Georgiens Regeringsparti et lovforslæg, der vil trække Georgien i en mere russisk retning. Lige nu sidder det her Parti Georgien Dream, og de er sådan orienteret mod Rusland. Lovforslaget betyder, at civilsamfundsorganisationer, der får mere end 20 % af deres finansiering, fra udenlandske donorer, skal registrere hos Justitsministeriet. Det lyder måske ikke så meget, men i og med, at de fleste civilsamfundsorganisationer i Georgien modtager langt største delen af deres finansiering fra udlandet. Jamen så vil det faktisk lukke, at civilsamfundet i Georgien. Det vækker så stor harme blandt parlamentarikerne, da det bliver behandlet, at der er én parlamentariker, der overfælder en anden. Man forsøger samtidig fjerne fra en anden, og møblerne vælter, og de andre parlamentariker forsøger at få dem fra en anden og ud af salen. Så det er et lovforslæg, som viderligt bliver vandet også politisk. Altså det ender i desideres slåskamp. E.I. Rejæll koporlig slåskamp. Hvorfor vækker det her lovforslæg så stærke følelser? Det er fordi, det er ligesom droppen, der siger, vi er ikke på vej mod EU. Det er ligesom droppen, der siger, nu bekender Georgian Dream, som er det regerende parti, kolør og siger, vi er ikke på vej mod EU. Vi er på vej væk fra demokratiet, som man jo har kæmpet for at etablerer i 30 år, og nu er man på vej væk fra det, fordi man har ønsket med det her lovforslæg, at ligesom sørge for, at der ikke er nogen kritiske stemmer i civilsamfundet. Så er der en følelse af både i parlamentet bl.a. politikerne, men også i befolkningen, at det her lovforslæg, det er det, der kommer til at afgøre keorgens fremtid. Det er helt sikkert det er første skridt, eller måske næste skridt i autokraterne streget bog. Det er simpelthen at sørge for, at civilsamfundet ikke har den stemme, ikke har den legitimitet. Det er ikke kun i parlamentet det konturiselle lovforslæg med at modstande. Georgiernes drømmer ud i gaderne og demonstrere flere dage i træk. Myndighederne er i første omgang ekstremt brutale overfor demonstranterne. De bruger vandkanoner, de bruger togast, de bruger purer space. Og så møder politiet massivt og stærkt op i sådan nogle store kæder. Så det virker ekstremt voldsom. Man er parat til at tage kampen. Du har en bekendt, der faktisk befinder sig midt i en af de her demonstrationer, da du tilfældigvis ringer til ham. Hvem er han? Han er faktisk den tidligere georgiske ambassadør i Danmark og Island. Han er en mand, som har arbejdet hele sitt liv i den georgiske udenrigstjen, så han har arbejdet for europæiske integration. Det har været hans primære projekt. Han står der og siger, at jeg er lige ved at tage togasten ud og øjne. Vendt lige lidt, så skal jeg ringe tilbage til dig. Du skal forestille dig til en mand, der altid har gået jærkesæt.

[Transcript] Genstart / Ud af Ruslands skygge

Han har bare været på bar i kaderne hele dagen.
Hvad siger dig, at sådan en jærkesæt-embedsmand, en af dine venner, står midt i de her demonstrationer?
Det siger mig, at det har ikke bare bredet almindelige civil samfundstånds-session, der går på gaden. Det her rammer alle georgere.
Han har i altid jeg snakket med ham som ambassadør, når han var i Danmark.
Han var jo altid enorm loyal over for Silla. Det var hans opgave at være loyal.
Han er på den anden side, og det, han siger, det er glori til Ukraine, glori til Georgien.
Han ved godt, hvad den her kamp handler om.
Vi vil af med klepsokraterne. Vi vil ind i EU.
Charlotte, hvad viser alt det her lovforslaget?
Demonstrationerne, dine ven i jærkesæt, der står midt i det hele.
Om den store politiske situation, Georgien befinder sig i?
Den viser sig, at alle de lande, som var en del af det tidligere Soviet-universet, som ikke er kommet med i EU, som ikke er kommet med i NATO, befinder sig i et maktvakuum mellem Rusland og EU.
Der kan forskellige spiller komme ind og misbruge dem.
Rusland ønsker ikke, at de skal komme fri af det.
Rusland ønsker, at kunne kontrollere alle de tidligere Soviet-republiker.
I næsten 50 år er Georgien en del af Soviet-universet.
Og siden landet selvstændighed i 91, har det bølget frem og tilbage i det politiske limbo mellem EU og Rusland.
Det har været ekstremt tumultariske.
Først har du en meget anti-Russisk president.
Så er det en hård Russisk president, og så har det gået frem og tilbage, siden selvstændigheden rent faktisk.
Og hver gang er der kommet en revolution, som har reddet dem ud af det pro-Russiske?
Efter revolutionen i 2003, den, der hedder Roserevolutionen, bliver Sakasvili så president i Georgien.
Hvem er han og hvordan placerer han landet i det, du taler om altså?
Kamp mellem Vesten og Rusland.
President Sakasvili melder klart ud, at det handler simpelthen om, at Georgien skal gå ind pro-amerikansk og pro-eupæset, og han får skrevet ind i forfatningen, at det er det, der skal ske.
Og han får et meget dårlig forhold til Rusland.
Under Sakasvili arbejder Georgien på at blive optaget i NATO, og de gennemfører flere reformer, der skal gøre dem attraktive over for EU.
Georgien havner den nødvendige presidentrik i Sakasvili, nærmest af Vesten, og ønsker at blive med NATO.
Alt sammen virker som en rød klud i ansigtet på Rusland.
De to lande har været på kollektionskurs, siden så i Unionens opløsning.
I 2008 eskaleres spændingerne til desideret krig, da Rusland provokerer Georgien til at angrebe en af de to georgiske udbrøderepubliker, Sød Ossetian og Abkhazien.

[Transcript] Genstart / Ud af Ruslands skygge

Russland støtter de to georgiske regioner, Sød Ossetian og Abkhazien, i deres forsøg på at rive sig løs fra Georgien. Russland laver helsen de her små angreb fra, for eksempel, Sød Ossetian side. Og det betyder, at Sakasvili ender med at laves at provokere og angreber tilbage. For at beskytte selvfølgelig den befolkning, der er der ved den her grænse. Så går Russland af Mekk, og så går de ind, og så invaderer de faktisk Georgien, og er direkte på vej med Tbilisi, altså hovedstaden. Det her er billeder af russiske kampbåger på vej mod Sød Ossetian. Our troops are attacked by thousands of troops coming in from Russia. Hvor voldsom er den krig i 2008 i Georgien? Altså, hvilke billeder har printet sig fast hos dig? For det første hele den der frustration hos Sakasvili, han troede, at Amerikanerne ville komme til hjælp. Så den der frustration over at se, at de her tanker, så de her sødater kommer nærmere og nærmere på Tbilisi. Men også altså, for første gang en krig, hvor du har rejælde dødsår, fra du har rejælde bombardementer af bygninger igen i Europa, det var meget voldsomt, og man viste ikke, hvornår russerne ville stoppe. Når du siger dig på den måde, to udbrødere republikker, et ønske i befolkningen om at nærme sig NATO, og også nogen, der ønsker sig at nærme sig EU, så lyder det jo næsten som en en-til-en situation med det, vi lige har oplevet, og oplever lige nu med Ukraine. I den grej det er det, og det, som er helt utroligt, det var, at det lykkes ikke russerne at provokere Ukrainerne i alt den lange tid. Vi havde hele den her lange spændingsperiode, hvor der igen og igen forsøgte at provokere Ukrainerne til angreb. Men der havde vi lært, at Georgien. Mens diplomatiet mødtes i Moskva for at blive enige om en plan for fred, markerede russiske tropper ved Sydeosatians grænse, at det stadig er dem, der bestemmer. Krigen ender med at blive afsluttet efter fem dage, men lige siden har Russland været stærkt til stede i de to udbrødere republikker. Charlotte set i bagklodskemmens lys. Hvad er krigen her et varsel om? Den varsel om, at Russland er en aggressor, og de ønsker simpelthen ikke, at de tidligere sovjetrepublikere rive så løs at gå i retning af EU eller NATO. Det er simpelthen en forvejsel om, hvad der kan ske, hvis man ønsker selvstændighed fra Russland. I februar sidste år går Russland ind i Ukraine. Der er udbrudt krig i Europa. Russland er i gang med at invaderer Ukraine, så den lyder meldingen her til morgen

[Transcript] Genstart / Ud af Ruslands skygge

fra både den ukrenske udenrids- og indridsminister.
Invasion røster folk hverden over,
ikke mens dem, der bor i tidligere sovjetstater.
I den georgiske befolkning opstår, der er frygt,
især fordi Russernes er jo militært sted i Georgien,
i Sydehusetien, i Abkhazien.
De er virkelig bange for, at vi glemmer den.
I den georgiske befolkning sætter man ukrenske flag ud
og til og med at tage ukrenske flygtning,
man er parat til at stille op for Ukraine.
Men Georgien dreamer altså partiet, som er regerende.
De bakker ikke op om den samme stemning hos befolkningen.
Man har en befolkning, der støtter enormt op om Ukraine,
orienterer sig mod vesten, og så har du et regeringsbærne parti,
som er meget tilbageholdende med at kritisere Rusland
og som stadigvæk samarbejder med Ole Garger og så videre.
Den frygt du beskriver, der er i befolkningen, er den begrundning.
Det mener jeg helt bestemt nær.
Georgien også får Rusland et særligt klenodje.
Man elsker georgisk film, man elsker et georgisk mad.
Også i Soviettiden, der var alt georgisk far fantastisk.
Så der er også det her med, at hvis Georgiene ønsker at trække sig væk hjem,
så er der noget, der også ikke går fra os i forhold til en eller anden
romatisk forestilling om Georgien.
For leden kommer det frem, at Saka Svili, georgiens tidligere
vesteligt sinnedet president, er døende.
De siger, at testen viser hvile mad, og de siger, at Putin er behind det.
Han anklager de georgiske myndigheder for at have forgiftet ham.
Hvad tænker du, om de anklager?
De svære tænker jeg, at han har fuldstændig ret,
fordi han var en sund, relativ ung person, da han kom mig i fængsel.
Han lyder af en form for demensaktige symptomer.
Der har også været en uafhængighed for uafhængige læger,
der har set, at der er tungemetaler i hans gruppe.
Man kan jo ikke lave være med at tænke, når en meget vesteligt sinned
politisk magtfaktor i georgien bliver forgiftet.
At det godt kunne have en klang af russisk indblanding også.
Tror du det?
Ja, det er jo sådan med russisk indblanding.
Man siger om Putin, at han nodger, at han siger,
det kunne da være dejligt, hvis han forsvandt.
Det vil sige, de behøver ikke direkte at sige, at I skal få ham til at forsvinde.
Han planter en idé, og så sker det.
Mange af de mor, der er sket i Rusland, er sket på den måde.

[Transcript] Genstart / Ud af Ruslands skygge

Er du i størrelse for vores liv og sættighed?

Ja, for sure.

Jeg ved, at jeg har tænkt dig denne dag, men du tror, du er større.

Og alle kunne tage på denne her måde, men det er det nok.

Den frygt, du beskriver i Georgien, er det også en frygt, man kan se i de andre tidligere sovjetstater.

Altså, hvordan reagerer de?

De andre tidligere sovjetstater, de vender sig alle sammen væk med en forskellig ret af hen. Georgien og Moldova, de vender sig mod EU.

Altså, bagjernet mod Turkiet, Kazakhstan mod Kina.

Og i det hele set, centralasien er i gang med at vende sig.

Altså, 180 grader mod Kina.

Ruslands invasion skurper til Georgiens europæiske drømme, og forlandet til at søge om optagelse i EU, sammen med Ukraine og Moldova.

Der kan det ikke være nogen bedre tegn af håb for de kvinder.

Ukrainer, Moldova og Georgia, i de sværeste tider.

Et overvældende flertal af georgierne vil gerne have deres land ind i EU, men de får ikke det svar, de håber på.

Altså, både Ukrainer og Moldova får svaret med de nu kandidatlande, men Georgien får ved, at de skal opfylde en 12-punkts-plan, og så først der kan de blive kandidatlande.

Føler Georgien sig afvist, da de får vedtak med nej tak med en 12-punkts-plan?

Ja, det gør de, men egentlig også fordi de frygter, hvad der sker.

At de overlader til sig selv, men samtidig kan civilsamfundet jo godt se, at de opfylder overhovedet i kriterierne.

Hvorfor er det så vigtigt for EU, at Georgien opfylder den 12-punkts-plan?

Man kunne godt sige, at man kunne bare lukke den ind, men grundlæggende er det bare vigtigt, fordi det, Georgien også gerne vil med deres EU-optagelse, det er jo faktisk, at de ønsker ret sikker, de ønsker de værdier, som EU står for.

Så EU bliver nødt til at holde fast i et minimum.

Der skal jo ligesom være noget at bygge på.

Efter flere dage med massive protester på gæderne,

så ender regeringen i Georgien faktisk med, at reagere på denne opstand.

Hvad er det regeringen gør?

Regering trækker lovforslaget tilbage og siger, det var måske ikke det rigtige tidspunkt.

Vi skal lige lave en informationskampagne, så forfolkeningen forstår, hvor vigtigt det her lovforslag er.

Efter voldsomme protester trækker regeringen i Georgien nu et omstridt lovforslag tilbage.

Efter lovforslaget bliver droppet, bliver sammenhæng mellem det lovforslag, og så krigen i Ukraine er jo også tydelig. Hvordan det?

På den måde er den her enormt demonstrat,

der altså hele formeparlamentet begynder at synge, at den ukrainske nationelser.

Samtidig med, at de tager deres mobiltelefoner med lys på,

så man kan se, at det er sådan et kæmpe lyshavn,

så det er en konkret, skal man sige, hilsent til Ukraine, de laver.

[Transcript] Genstart / Ud af Ruslands skygge

Hvad betyder alt det her, altså især deltid, jo, at lovforslaget er blevet droppet, men jo også det, at droppet på baggrunder, de her demonstrationer.
Hvad betyder det for Georgiens politiske fremtid?
Jeg tror, at Georgiens politiske fremtid tegner lyst, men det vil tage tid.
Fordi du har stadigvæk det regerende parti,
så der skal stadigvæk kæmpes, hvis man skal gå i retning af et EU-medlemskab,
og bare at det er at blive EU-kandidatlande.
Har det givet dig lidt sådan fornyet optimisme på Georgiens vejner?
Det har det vidtte lidt, fordi det viser, at der er i befolkningen et ønske,
og det skal nok materialisere sig i den politiske virkelighed.
Og hvad med din ven, den tidligere ambassadør?
Jeg har med jerkesætter deltid i demonstrationerne.
Hvordan har han det efter, at det har lovforslaget blevet trygget tilbage?
Han var fuldstændig exhalteret, og han takkede mig for, at jeg havde været der.
Han sagde, at slag var Ukrainer, slag var Georgia, og af med kleptokraterne.
Han var virkelig helt exhalteret over, at det var lykket.
Jeg vidste jo godt, at det var bare første runde, men han var virkelig glad.
Sjællotte Flin Pedersen. Tusind tak for besøget dag. Selv tak.
Bagdagens udsendelse står Mathias Bak Søndergård, Emma Albeck Høj,
Nikolaj Fulsang, Linne Fabrisius og Søren Elbeck.
Jeg hedder Anna Ingris.